RĂSPUNDEREA JURIDICĂ CIVILĂ

Inessa GHERMAN, Facultatea Drept

Răspunderea juridică civilă reprezintă una din formele răspunderii juridice în cadrul sistemului de drept, coexistând alături de celelalte forme ale răspunderii, având atât caractere comune, cât şi dispunând de caracterele sale specifice.

Din punct de vedere lingvistic, răspunderea este conştientizarea de către persoană ca datorie în faţa societăţii, unei colectivităţi de oameni, înţelegerea sensului şi însemnătăţii comportamentului său. În jurisprudenţă, acest termen a căpătat o alta semnificaţie, deosebită de cea din limbajul obişnuit, şi anume: evidenţiază consecinţele negative, survenite în cazul comiterii unor fapte ilegale de către o persoană fizică sau o persoană juridică. Legislaţia civilă a Republicii Moldova nu prevede o definiţie a răspunderii juridice civile. În literatura de specialitate, de asemenea, nu există o accepţiune unică în ceea ce priveşte definirea răspunderii juridice civile.

Pompil Draghici consideră că răspunderea civilă este o formă a răspunderii juridice care constă într-un raport de obligaţii în temeiul căruia o persoană este îndatorată să repare prejudiciul cauzat altuia prin fapta sa, ori, în cazurile prevăzute de lege, prejudiciul pentru care este răspunzător [2].

V.V. Vasichin defineşte răspunderea civilă ca o măsură de influenţă aplicată persoanei vinovate pentru încălcarea legii sau o sancţiune specifică, ce constă în privarea persoanei, de patrimoniu fără acordarea compensaţiei [3].

Important să menţionăm este şi faptul că pentru răspunderea juridico-civilă este caracteristică nu orice constrângere de stat, ci numai constrângerea de a suporta consecinţele negative cu caracter patrimonial. Latura patrimonială a răspunderii juridice civile este condiţionată de faptul că dreptul civil reglementează cu predominare relaţiile sociale patrimoniale. Prin aceasta răspunderea civilă îndeplineşte o funcţie compensativă, fiind un reglator al comportamentului oamenilor în prezent şi în viitor în relaţiile reglementate de normele de drept civil.

Răspunderea juridică civilă are următoarele caractere specifice:

a) caracterul patrimonial;

b) este cea mai blândă dintre formele răspunderii juridice;

c) subiecţii participanţi la raporturile juridice întotdeauna se află pe poziţii de egalitate;

d) aplicarea sancţiunii în favoarea titularului dreptului lezat.

Pentru aplicarea răspunderii juridice civile sunt necesare anumite condiții:

a) Fapta ilicită – neexecutarea, executarea necorespunzătoare sau tardivă a obligațiilor contractuale (răspunderea juridică civilă contractuală), fapta ilicită (acțiunea sau inacțiunea) prin care sunt lezate drepturile, interesele legitime ale altei persoane, cauzându-se acesteia un prejudiciu (răspunderea juridică civilă delictuală).

b) Prejudiciul – este o condiție obligatorie la aplicarea răspunderii juridice civile în ambele forme. În CC RM este definit fie în formă de cheltuieli pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, fie în formă de pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum şi beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat) [4].

c) Raportul de cauzalitate – legătura dintre faptă şi prejudiciul suportat de o altă persoană.

d) Vinovăția – atitudinea psihică a autorului faptei ilicite asupra faptei respective şi față de urmările acestei fapte. Dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru faptele sale săvârşite cu intenție sau din culpă.

Referințe:

1. DRAGHICI, P. *Faptul juridic civil căuzător de prejudicii.* Craiova: Ed.Universitară, 1999, p.41.
2. ВАСЬКИН, В.В. *Гражданско-правовая ответственность.* Владивосток: Изд. Дальневосточного Университета, 1988, с.8.
3. Legea Republicii Moldova1107/06.06.2002 Codul civil. Cartea întîi – Dispoziții generale (art.1-283). *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* nr.82-86/661, 22.06.2002.

Recomandat
Eugenia COJOCARI, dr.hab., prof.univ.